

(CD-73) ૩ - પાંચ ઈન્દ્રીયથી અનુભવાતું

પાંચ ઈન્દ્રીયથી અનુભવાતું, શરીર આખું ‘મિકેનિઝમ’;
તેનો હું કર્તા છું માની, ‘મારું’ કહે છે ‘ઈગોઈઝમ’.

અનાદિથી છે અહંકારની, જડમાં પ્રીતિ વિપરીત બુદ્ધિ;
કલ્પી ગ્રહેલા સુખની પાછળ, મૃગજળ જેવી વિષય લુબ્ધિ.

જેવું ચીતર્યું છે ગત જન્મે, તેવું રૂપકમાં નીકળે;
કોધી, માની, મોહી, લોભી, જો પ્રકૃતિ ચળીતરે.

જેવા ભાવે જેવી ચીકાશે, ખેંચેલા છે પરમાણું;
ભોગવટામાં બદલી ન શકીએ, કાર્ય-શરીરનાં વિજાણું.

સ્થૂળ કરમનાં સ્થૂળ પરિણામો, અહીંનાં અહીં છે ભોગવટા;
સૂક્ષ્મ ધ્યાને અંદર સદા, સ્થૂળ કરમનાં ‘બહારવટા’.

કોઈને મારી, દીધી ગાળો, સામો લડવાને આવે;
અપમાનો ને વેરની ઝાળો, અંદર બાહર સળગાવે.

લાગ જોઈને પાછું આપે, એનું નામ જ દ્વેષી ડંખ;
અશુભ કરમે અશુભ ફળ ને, કષાય કષ્ટિત કલેશી ફંદ.

‘વાહ, વાહ’ સુણવા દાન દીધાં ને, છાતી કુલવી માન મિલે.
અહીં ને અહીં વપરાઈ પુણ્યે, અહીંયાં તખ્તી જડી ખીલ્લે.

અન્નદાન ને ઔષધદાને, જ્ઞાનદાન ને અભયદાન;
ચડતા ક્રમમાં મૂકે “જ્ઞાની”, આત્મા સંસ્કારક સોપાન.

સર્વોત્કર્ષી ગુપ્તદાન છે, જમણે દીધું, ડાબો ન જાણે;
નિઃસ્વાર્થ જે ‘ત્યાગ’ થયો તે, જમા થયો કુદરત ભાણે.

પોતાથી છૂટથી નથી કોડી, કંજૂસીને રક્ષે 'લોભ';
કોઈનાં દબાણે આપી દીધું તો, ખુશ થઈ લોભની ગાંઠેને તોડ.

જેવી પ્રકૃતિ જન્મી ગઈ, તેને કોઈ બદલી ન શકે;
ભાવિ ભાવને ફેરવવાનું, જ્ઞાન સમજથી બની શકે.

"જ્ઞાની"ની વૈજ્ઞાનિક રીતે, બુદ્ધિને કરવી સમ્યક;
મુક્તિનાં મારગ દાનીને, વંદન વીતરાગી ખટપટ.

ઊંધું બોલ્યે સારી વસ્તુ, બગડી આપે કડવું ફળ;
સીધું બોલ્યે ઊંધી વસ્તુ, સુધરી આપે મધ ગળપણ.

ગત જન્મોની ઊંધી સમજથી, બહાર કરડે કુ'સંસ્કાર;
બફાઈ ગયું તે ખોટું થયું છે, ભૂત ભાવોને આજ સુધાર.

ભૂત ઊંધઈને સવળી કરવા, અંદર 'ફીટ' કર સુવિચાર;
બ્રહ્માંડે હોજો સુખ-શાંતિ, સમજો બોલ્યે સુસંસ્કાર.

સીમિત શ્વાસે, સીમિત આયુ, મૃત્યુલોકી ત્રિયોગી;
'લીઝ' ઉપરના 'પ્લોટો' જેવાં, માનવરૂપી પરપોટાં.

જેવા વીંટિયાં તેવા ફરતાં, જીવાત્માના ભમ્મરડા;
કેવળ આતમભાનથી ઊકલે, ચાર ગતિનાં ચક્કરડા.

પ્રકૃતિમાં ધર્મધ્યાનથી; 'બાવા'નીયે જાળવણી;
અંદર વર્તે શુક્લધ્યાન ને, અ-પદે સ્થિરતા સ્વ-પદની.

આ સઘળું સમજો ને શમાયે, વસ્તુ વર્તે સ્વધર્મે;
"જ્ઞાની પુરુષ"નાં સત-વચનામૃત, સિદ્ધ ત્રિકાળી સ્વ-પર મેં.

